

”Mitä siäl koulus oikee tapahtuu”-

vanhemprien mielipiteitä ja näkemyksiä koulunpidosta

Kasvatustieteiden
tiedekunta

Luokanopettajan
tutkinto-ohjelma
Opinnäytetyö

Tomi Leivo

26.2.2025 Rauma

Turun yliopiston laatu järjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

Tiivistelmä

Turun yliopisto
Rauman opettajankoulutuslaitos
Luokanopettajan koulutusohjelma

Leivo Tomi, Mitä siäl koulus oikee tapahtuu”- vanhempien mielipiteitä ja näkemyksiä koulunpidosta
Kandidaatin tutkielma, 21s.
Helmikuu 2025

Tutkimuksen aiheena on “Mitä siäl koulus oikee tapahtuu”- kaksikielisen opetuksen 2. luokan vanhempien mielipiteitä ja ajatuksia koulunpidosta. Tutkimus toteutettiin ryhmähaastatteluna 2. luokan vanhemmille, jotka oli kutsuttu ilmoittautumisjärjestyksessä haastatteluun. Vanhempia oli yhteensä neljä, luokan oppilasmäärän ollessa 17.

Aineisto nauhoitettiin, litteroitiin ja nousseiden teemojen pohjalta kirjoitettiin.

Tutkimustuloksissa näkyy vanhempien positiivinen kokemus kyseisen luokan kohdalla.

Opettajan roolin merkitys vuorovaikutuksen luojana ja yhteistyön synnyttäjänä korostuu.

Opetusmenetelmien rohkea käyttö, sitoutuminen työhön ja yhteisöllisyys koulussa nousevat päätekijöiksi.

Varsin selkeä yhteys on vanhempien näkemyksillä ja kokemuksilla ja uudella opetussuunnitelmalla.

Tutkimuksesta voidaan päätellä, että vanhempien luottamus opettajaan, opettajan ammattitaidon monipuolinen käyttö ja onnistunut motivointi ovat vahvoja signaaleja opetus – ja kasvatustehtävän onnistumisen mahdollisuuksista vanhempien näkemyksissä.

Sisällys

Tiivistelmä	2
1. Johdanto	4
2. Tutkimuksen käsitteet	6
2.1 Koulunpito	6
2.2 Perusopetuksen opetussuunnitelman 2014 perusteet opettamisen ja oppimiskäsityksen näkökulmasta	7
2.3 Kodin ja koulun yhteistyö	8
2.4 Fyysinen ympäristö	9
3. Tutkimusongelmat	10
4. Tutkimuksen suorittaminen	10
4.1 Aineiston keruu	10
4.2 Tutkimustulosten analysointi	10
4.3 Tutkimuksen uskottavuus	11
5. Tutkimustulokset	13
5.1 Opetusmenetelmät -ja tavat	13
5.2 Kodin ja koulun yhteistyö ja luottamus	15
5.3 Fyysinen ympäristö	17
6. Pohdinta	17
Lähteet	20

1. Johdanto

Koulu ja koulunkäynti on yksi vahvoista yhteiskunnan instituutioista. Oppivelvollisuuden myötä koulunkäynti luo kosketuksen käytännössä jokaiseen suomalaiseen lapsiperheeseen. Lapset tulevat koululaisiksi, oppilaiksi ja käyvät koulua, jonka pohjalta vanhemmat muodostavat käsityksensä koulusta ja koulunkäynnistä. Lähes poikkeuksetta siis jokainen suomalainen omaa henkilökohtaisen kokemuksen koulunkäynnistä ja jatkumo syntyy, kun omat tai läheisen lapset siirtyvät koulutielle.

Koulun tapahtumat ja koulunpito ovat osa yhteiskunnallista keskustelua. Koulujärjestelmä on osaltaan luotu rakentamaan yhteiskuntakelpoisia, kyvykkäitä ihmisiä osaksi yhteiskuntaa. Opettamisen ja oppimisen teorioiden historia on pitkä ja koulu on jatkuvassa murroksessa. Opetussuunnitelma uudistui ja OPS 2014 on luonut jälleen uudet raamit koulunpidolle. Yhteiskunta on muuttuva ja koulu osana sitä joutuu vastaamaan uusiin haasteisiin. Vanhemmilla on ensisijainen kasvatusvastuu. "Koulu vastaa oppilaan opetuksesta ja kasvatuksesta kouluyhteisön jäsenenä." Kodin ja koulun välinen yhteistyö on tiiviisti yhteydessä tämän päivän koulunkäynnin sujuvuuteen.

Opettajan rooli on yhtä lailla muuttuva ja keskustelua herättävä. Media tuo sen monipuolistumisen myötä esille kouluun ja opettajuuteen liittyviä asioita, kokemuksia ja ilmiöitä. Opettajan katsotaan olevan opettamisen lisäksi kasvattaja ja ohjaaja, oppilaan opastaja.

Johtuen koulunkäynnin henkilökohtaisesta luonteesta, syntyvät ajatukset, käsitykset ja mielipiteet saattavat usein olla itseään toistavia ja opittuja fraaseja, ilman konkreettista kokemusta tai tietoa tai ovat lasten ja tai toisten vanhempien kautta ns. toisen käden tietoa.

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on kartoittaa, mitkä asiat nousevat vanhemmilta esiin päällimmäisenä ja miten vanhemmat nämä asiat kokevat ja näkevät.. Tutkimusaihe ja -kohde valikoituivat sekä omasta mielenkiinnosta vanhempien näkemyksiin koulunkäynnistä tulevan opettajan roolin kannalta että omien lasten kouluhistoriasta. Tutkimus toteutettiin kvalitatiivisena. Tutkimusaineisto kerättiin Porin Cygnaeuksen kaksikielisen opetuksen 2.luokan vanhempien

ryhmähaastatteluna. Tämä keskustelunomainen haastattelu litteroitiin ja aineisto on teemoitettu esiin nousseiden keskustelunaiheiden mukaan. Näitä teemoja ovat yhdessä oppiminen ja yksilöllisyys, opetusmenetelmät ja opettajan rooli suhteessa kodin ja koulun yhteistyöhön, luottamus sekä fyysinen ympäristö.

Avainsanat: vanhempien näkemykset, koulunpito, kodin ja koulun yhteistyö, kasvatusta, kasvatuskumppanuus, yhdessä oppiminen, opetusmenetelmät, luottamus, fyysinen ympäristö

2. Tutkimuksen käsitteet

2.1 Koulunpito

Koulunpito pitää sisällään kaiken koulussa tapahtuvan toiminnan ja käytänteet. Koulunpidolla tarkoitetaan tässä opettamista, opetusmenetelmien käyttöä, kasvatusta ja koko koulueetosta.

Koulunpito heijastuu kulloinkin vallalla olevasta koulutuspolitiikasta. 1990-luvulla “muuttunut tasa-arvokäsitys ja uusi julkishallinto-oppi tuloksellisuus- ja markkinaideologioineen” haastoi “perinteisen hyvinvointivaltiollisen tasa-arvonäkemyksen.” Koulu 2000-luvulla muuttui tulosvastuulliseksi koulutuspalveluiden tuottajaksi, joka jäljittelee markkinoita. Lähikoulun saatavuus turvattiin ja yhteisöllisyyttä pidettiin yllä. (Ahonen 2008, 19). Artikkelissaan Ahonen toteaa, että koulu ei voi onnistua tehtävässään ja tulla hyväksi kouluksi, mikäli toimii markkinoiden armoilla.

Myös opettajuuden sisältö on muuttunut. Opettajan professio on muuttunut mallikansalaisesta kansankynttiläksi ja siitä muutosagentiksi, joka tutkii ja kehittää omaa työtään (Rantala 2008,24). 1990-luvulta alkaen opettaja on velvoitettu tekemään opetussuunnitelmatyötä. Opetustyön haasteet ovat kasvaneet sekä vanhempien vaatimusten

että lisääntyneen vanhempien koulutustason myötä, mikä näkyy erityisesti 2000-luvulta alkaen. PISA-tutkimukset ja niiden tuoma julkisuus sekä koulutyön muutos 2014 opetussuunnitelman myötä on kasvattanut onnistuneen koulunpidon vaatimusta.

2.2 Perusopetuksen opetussuunnitelman 2014 perusteet opettamisen ja oppimiskäsityksen näkökulmasta

“Opetussuunnitelman perusteet on määräys, jolla koulutuksen järjestäjä veloitetaan sisällyttämään koulu- tai järjestäjäkohtaiseen opetussuunnitelmaan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt” (Opetushallitus, 2014).

Opetussuunnitelma on ohjeistus, jota jokainen opettaja on velvollinen noudattamaan. Opetussuunnitelma, jonka Opetushallitus on hyväksynyt 22.12.2014 otettiin käyttöön perusopetuksen luokilla 1-6 1.8.2016 ja yläluokilla porrastetusti 2017, 2018 ja 2019 (Opetushallitus, POPS 2014). Edellinen opetussuunnitelma oli ollut käytössä vuodesta 2004.

Uutta opetussuunnitelmaa määrittää oppimiskäsitys, jossa oppilas on aktiivinen ja vastuullinen toimija. Ongelmanratkaisutaidot, oppimisen ilo ja motivaatio nousevat esille yhdessä yksittäisen oppilaan edellytysten kanssa. “Toimintakulttuurin ytimenä on oppiva yhteisö, jonka tavoitteena on edistää oppimista, osallisuutta, hyvinvointia ja kestäväää elämäntapaa.”

Yksittäisen oppilaan edellytykset:

- 1) Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- 2) Kulttuurinen osaaminen ja vuorovaikutus
- 3) Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- 4) Monilukutaito
- 5) Tieto- ja viestintäteknologian osaaminen
- 6) Työelämätaidot ja yrittäjäyys
- 7) Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Perusopetuksen tehtävä on yleissivistävä ja valmiuksia antava. Opetussuunnitelman perusteissa korostetaan myös opetus – ja kasvatustehtävän olemassaoloa.

2.3 Kodin ja koulun yhteistyö

Huoltajalla on ensisijainen vastuu lapsensa kasvatuksesta ja siitä, että oppilas suorittaa oppivelvollisuutensa. Koulu tukee kotien kasvatustehtävää ja vastaa oppilaan kasvatuksesta ja opetuksesta kouluyhteisön jäsenenä. Tavoitteena on edistää lasten ja nuorten oppimisen edellytyksiä, turvallisuutta ja koko kouluyhteisön hyvinvointia (Opetushallitus, 2014).

Ensisijainen kasvatusvastuu lapsesta on aina vanhemmilla. Lapsen kasvuun ja kehitykseen on merkityksellisesti vaikuttamassa myös koulu. Kodin ja koulun toimiva yhteistyö vaikuttaa positiivisesti lapsen kasvuun ja koulumenestykseen sekä yleiseen asenteeseen opiskelua kohtaan.

Yhteistyö kodin ja koulun välillä on muuttunut koulun ja yhteiskunnan muutoksen myötä. Vuonna 1958 Kansakouluasetuksessa määritettiin opetus julkiseksi, joka edisti avoimuuden ilmapiiriä (Lehtolainen 2008, 86). Vanhempien koulutustaso on noussut ja vanhemmuuden yleinen muutos osallistuvampaan suuntaan on osaltaan vaikuttanut kodin ja koulun yhteistyön sekä haasteisiin että onnistumisen mahdollisuuksiin. Kun opettajuus on muuttunut, on muuttunut myös vanhempien ja opettajan välinen suhde. Opettajan asema suhteessa vanhempiin on muodostunut tasavertaisemmaksi ja sen katsotaankin olevan perusedellytyksenä toimivaan yhteistyöhön. Luottamuksen luominen, kehittäminen ja ylläpito on yhteistyön pohjana (Alasuutari 2003, 164-165).

Vanhempien ja opettajan yhteistyö näkyy myös yhteisissä tilaisuuksissa, vanhempainilloissa, tapaamisissa ja keskusteluissa lapsen koulunkäynnistä. Tieto- ja viestintätekniikkaa apuna käyttäen tiedon kulkua pyritään tehostamaan ja lisäämään. Kodin ja koulun yhteistyö on kaikkea toimintaa kodin ja koulun välillä.

Keskinäisen arvostuksen lisäämisessä koko opetushenkilöstön yhteistyönä luotu muiden vanhempien välinen sosiaalinen verkosto on sekä perusteena että edistämässä kodin ja koulun yhteistyötä ja myös toimii mallina lapsille vuorovaikutuksen tärkeydestä.

Onnistuessaan yhteiskasvatuksessa, jossa koti on päävastuullinen kasvattaja, jota koulu tukee sekä opetuksen tarjoajana, mutta myös kasvatusvastuullisena, puhutaan kasvatuskumppanuudesta.

Taulukko 1.

Tutustuminen	Verkostoituminen	Kumppanuus
- Kohtaaminen	- Keskustelu	- Yhteiset tavoitteet ja arvopohja
- Osallisuus	- Osallisuuden tukeminen	- Sitoutuminen
- Turvallisuus	- Tavoitteellisuus	- Yhteisön tuki
- Kuulluksi tuleminen	- Toimintatavoista sopiminen	- Vastuu

Kodin ja koulun yhteistyöprosessi. (Launonen, Leevi & Koistinen, Aila 2003).

Kodin ja koulun välisestä yhteistyöstä Siniharju (2003) määrittää väitöskirjassaan, että opettajan on oltava aloitteellinen yhteistyön syntymiseen ja hänen pitäisi omata kasvatuksen ammattilaisena riittävät tiedot ja taidot yhteistyöhön.

Suomen Vanhempainliitto listaa julkaisussaan luottamuksen kautta syntyvän vuorovaikutuksen olevan tie yhteistyöhön. Opettajan välittävä ja arvostava asenne lapsiin, innostus omasta työstä,

avoimuus ja rehellisyys, vanhempien kokemukset kuulluksi tulemisesta vahvistavat luottamusta (Suomen Vanhempainliitto, 2011).

2.4 Fyysinen opiskeluympäristö

Opiskelu luokassa on kokenut muutoksen. Oppimiskäsityksen muutoksen myötä koulu on siirtynyt hiljaa paikallaan istuvista ja opettajajohtoisesta oppimisesta toiminnalliseen ja aktiiviseen oppimiseen, jossa oppilas oppii oppimaan. Itse luokkahuone on vuosikymmenten ja vuosien aikana muuttunut ja erilaiset käytänteet ovat moninaistaneet koulua.

Opetussuunnitelman muutoksien myötä paikallisesti ja opettajakohtaisesti toteutetaan hyvinkin erilaista luokkaopetusta, jossa pulpetit ja tuolit ovat väistyneet ja tilalle on tullut työskentelytasoja, jumppapalloja ja leponurkkauksia. Sohvalla tai lattialla työskentelevä oppilas olisi ollut aiemmin kauhistus, nyt siitä on tullut joissain luokissa jo arkipäivää (Opettaja-lehti 36/2014).

Istumisen terveydelliset vaikutukset ovat osaltaan tukemassa muuttuvaa opetusta. Istumisen vaikutukset 2-tyyppin diabetekseen, liiallisen lihavuuteen ja sydän- ja verisuonitautien kehittymiseen ovat puhuttaneet ja tämän vaikutus näkyy kouluissa (Liikkuva koulu, 2016).

Istuminen on yhtä vaarallista kuin tupakointi (Yle 2013). Istumisen kaikkia vaaroja ei vielä tiedetä (Helsingin Sanomat 2013) julkaisut on tuotu esille viime vuosien aikana.

Fyysiseen opiskeluympäristöön lasketaan kuuluvaksi myös tieto- ja viestintäteknologia. Puhelimien käyttö opetuksessa on väijäämättä liukunut opetukseen. Tietokoneet, ja älylaitteet ovat monen koulun arjessa näkyviä. Näiden hyötykäyttö opetuksessa tuodaan esille opetussuunnitelman perusteissa.

3. Tutkimusongelmat

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää vanhempien näkemyksiä ja ajatuksia koulunkäynnistä yleensä. ”Mitä siäl koulus oikee tapahtuu”- teeman kautta koskien erään peruskoulun 2. luokan vanhempien mielipiteitä tuoda esille sitä kuvaa, miten vanhemmat koulun roolin näkevät ja mitkä ovat ne yksittäiset teemat, jotka esille tulevat. Koulunpito sellaisenaan on laaja käsite ja koulunkäyntiä ja koulussa tapahtuvaa voidaan lähestyä monista kulmista. Opettajaksi opiskelevana ja jo pitkän kokemuksen omaavana olin erityisesti kiinnostunut juuri näistä nousevista teemoista, jotka luonnollisesti muodostuivat tutkimuksen rangaksi.

Valittu luokka on kaksikielisen opetuksen luokka ja on valittu jatkotutkimusta varten.

4. Tutkimuksen suorittaminen

Tutkimus on tutkimusotteeltaan kvalitatiivinen. Kvalitatiivinen tutkimus on taustafilosofialtaan hermeneuttinen, jossa tulkinnalla ja ymmärtämisellä on keskeinen sija (Soininen 1995, 34). Kvalitatiiviseen tutkimukseen liittyy näkökulma joko teoriaa rakentavasta tai korjaavasta tavasta. Tässä tapauksessa teoria muodostuu esille haastattelussa esiin nousevista teemoista ja peilaa näitä ajatuksia vallitseviin teorioihin. Ajatus rakentavasta teoriasta, joka rakentaa uutta teoriaa on lähtökohtana ollut sivuava. Teoreettiseksi viitekehykseksi on siis muodostunut tutkimuksen aineiston esiin tuomat käsitteet.

4.1 Aineiston keruu

Vanhempien ajatuksia ja näkemyksiä tutkittiin ryhmähaastattelussa. Kvalitatiiviset haastattelut ovat usein keskustelunomaisia. Ryhmähaastattelulla ei ollut varsinaista struktuuria, koska näin varmistettiin sitä, että nousevat teemat tulevat nimenomaan haastateltavista eikä johdattelevaa

tapaa käytetä. Haastattelua varten oli laadittuna muutamia kysymyksiä, joita ei kuitenkaan haastattelua tehtäessä tarvinnut käyttöön ottaa. Näin toimien tarkoituksena oli varmistaa perspektiivin autenttisuus. Ryhmähaastattelun yhtenä näkökulmana oli myös vanhempien syntyvän vuorovaikutuksen seurauksena syntyvä keskustelu ja sen mahdollinen positiivinen vaikutus nousevien teemojen pohdiskeluun.

Haastattelu toteutettiin ko. koulun tiloissa, lasten omassa luokkatilassa. Haastateltavia lähestyttiin Wilman kautta opettajan toimesta kirjeellä, jonka olin laatinut ja jossa aihe esiteltiin. Kirje meni siis luokan kaikille vanhemmille ja heistä valittiin ilmoittautumisjärjestyksessä osallistujat. Jotta haastattelutilanne olisi tiedonkeruun määrän kannalta optimaalinen, osallistujia oli yhteensä neljä. Halukkaat haastateltavat ilmoittautuivat sähköpostilla minulle, jotta anonymiteetti myös suhteessa opettajaan säilyi.

4.2 Tutkimusaineiston analysointi

Haastattelu äänitettiin ja litteroitiin. Litteroitu aineisto jaettiin teemoihin, jotka muodostivat tutkimuksen teoreettisen viitekehyksen.

4.3 Tutkimuksen uskottavuus

Kvalitatiivisen tutkimuksen luotettavuutta tarkasteltaessa Soininen (1995) suosittelee käytettäväksi käsitettä uskottavuus. Uskottavuuskäsitettä heijastetaan tämän mukaan neljään kysymykseen:

“1) Totuusarvo – kuinka voidaan saavuttaa luotettavuus tietyn tutkimuksen tulosten totuudellisuudesta?

2) Sovellettavuus – kuinka sovellettavia tulokset ovat toiseen asetelmaan tai toiseen ryhmään?

3) Pysyvyys – kuinka voidaan olla varmoja siitä, että tulokset olisivat samat, jos tutkimus toistettaisiin samoille (tai samanlaisille) yksilöille samassa (tai samanlaisessa) tilanteessa?

4) Neutraalisuus – kuinka on varmaa, että tulokset ovat vastaajista, tilanteista ja kontekstista johtuvia, eivätkä tutkijan motivaation, intressien tai perspektiivien ohjaamia?”

Totuusarvon toteutumista tässä tutkimuksessa on haastateltavien suhde asiaan eli omien lasten koulunkäynnin kautta koetut asiat. Lisäksi eettisten vaatimusten mukainen anonymiteetti on varmistettu.

Sovellettavuus toisessa asetelmassa tai ryhmässä johtuen aiheesta on ristiriitaisempi. Tutkimuksen toteuttaminen sellaisenaan on yksinkertaista riippumatta haastateltavista, mutta ryhmän keskustelun dynamiikka on hankalasti mitattavissa oleva. Näin on toisaalta aina kvalitatiivisen tutkimuksen ja ryhmähaastattelun kohdalla. Kyseessä on henkilökohtainen kokemus ja omien ajatusten julkituominen, joka tuo sovellettavuuden näkökulman suhteessa luotettavuuteen esille.

Henkilökohtaisesta kokemuksesta johtuen myös pysyvyys-kriteeri täyttyy, joskin mielipide ja näkemys ovat luonteeltaan sellaisia, että muutoksen mahdollisuus on olemassa ja on osa mielipiteen käsitettä.

Tutkimushaastattelu toteutettiin lähes täydellisesti ilman kysymyksiä keskustelunomaisesti, joten johdattelu tai tutkijan intressien ja perspektiivin mukaan syntynyt tutkimustulos on epätodennäköinen. .

Tulosten varmentamiseen Miles ja Huberman (1984,231-243) tuovat 12 eri keinoa. Tässä tutkimuksessa haastateltavien edustavuus on oleellisinta tulosten varmentamisen suhteen. Koska haastatteluun valittiin neljä ensin ilmoittautunutta on kaksi eri näkökulmaa hallitsevana. Todennäköistä on, että haastatteluun tulleet ovat lähtökohtaisesti positiivisesti koulun ja kodin yhteistyöhön suhtautuvia. On myös mahdollista, että mikäli vanhempi tai vanhemmat kokisivat negatiivisia tunteita ja näkemyksiä, he olisivat innokkaasti osallistumassa haastatteluun tuodakseen näkökulmansa esille. Molemmissa tapauksissa haastateltavan persoona määrittää tuon näkökulman ja on siksi etukäteen kontrolloimattomissa. Koko luokan vanhempien haastattelun

toteuttaminen sekä tutkimuksellisista syistä että käytännön vaikeudesta johtuen on kuitenkin ryhmähaastatteluna vaikea järjestää.

5. Tutkimustulokset

Varsinainen haastattelu alkoi haastattelijan esittelyn, aiheen esittelyn ja perustelun sekä tutkimuksen kulun läpikäymisen jälkeen kysymyksellä ” No, mitä siäl koulus oikee tapahtuu?” Tulokset esitetään teemoittain.

5.1 Yhdessä oppiminen ja opetusmenetelmät

Yhdistävänä tekijänä vastauksissa oli vahva kokemus yhdessä tekemisestä sekä luokan kesken että yli luokkarajojen. Vanhemmat kokevat yhteisöllisyyden olevan vahva osa koulutyötä.

T: Mitä siäl koulus oikee tapahtuu”?

H1: No, vaikka mitä. Nykyää tuntuu, et kaverit o mukana joka jutus ja tapahtuu nii paljo muutaki.

H2: Joo, tota yhdes tekemist o paljo ja sitä tääl koulussaki tuntuu oleva.

H4: Se tuntuu oleva(n) paljon kyl esil täällä, porukal tehdää kaikkia juttuja.

H3: Joo ja tuntuu, että todellakin saa tehdä, ei tarvi istua paikallaan ja kuunnella vaan opettajaa.

Haastateltavat toivat kaikki esille näkemyksensä yhdessä tekemisestä. Opetussuunnitelman mukaiset perusteet, jossa toimintakulttuurin ytimenä on oppiva yhteisö, joka edistää oppimista, näkyy kokemuksissa jo nyt. Haastateltavat kokevat olevansa erityisessä asemassa sekä tuon yhteisoppimisen että yhteisen jaetun vastuun kautta.

H1: Tuntee kyl olevansa täysin etuoikeutettu täällä.

H4: Nii-i, ei muual oo lähellekkää tällane tää...tapa.

H2: Ja kaikki vastaa oppilaista, on niinku jokainen aikuinen...opettaja vastuussa lapsista.

H3: Juu ja kyl ne o harvas ne paikat, mis 6-luokkalaiset tulee ja lukee ykkösille.

H3: Nii ja sit se esiintymine ja yhdes tekemine näkyy koko aja, siis kaikki odottaa Christmas carolssii et pääsee esityksii ja muihi.

H4 : Ja ehkä se sosiaalisuus kasvaa sopivasti niilleki, jotka muute jäis hiljaisemmiks.

Etuoikeutettuna oleminen tulee esiin myös englanninkielisten luokkien yhteisistä tapahtumista. Sosiaalisuuden korostuminen näkyy myös niillä lapsilla, jotka muuten olisivat mahdollisesti vetäytyviä, oppivat osallisiksi ja sosiaalisiksi yhteisoppimisen myötä. Myös jokaisen oppilaan huomioiminen korostuu, kenenkään ei koeta jäävän huomiotta.

Paljon käytössä oleva opetus kahden luokan yhdistävästä opetuksesta liittyi myös vanhempien kokemukseen yhteisöllisyydestä ja tuntemukseen, että jokainen opettaja on vastuussa oppilaista ja jokainen opettaja lähes poikkeuksetta tietää oppilaista enemmän, kuin yleensä tiedetään, johtuen juuri opetusmenetelmistä.

H2: Nii ei ol nii lukujärjestykeskeisii, eikä nii ainekeskeisii, vaa kaikki liittyy toisiinsa ja opitaa oppimaa”.

H1: ” Ja meillä ainaki halutaa tulla kouluu”.

H4: ” Joo, iha sama meillä, tullaa oikee innoissaa”.

H2: ”nauraa”

H1: ” Mä oon jopa käyttäny uhkauksena sitä... , et jos ei tee oikein, ni ei pääse kouluu huomenna”.

Vanhemmat kokevat isona erona totuttuun opiskeluun suhteessa muihin luokkiin ja kouluihin sen, että koulupäivät eivät ole tarkkoja lukujärjestyksen suhteen, vaan enemmänkin kokonaisuus, jolla on alkamis- ja päättymisaika ja opettaja katsoo tilanteen mukaan, miten päivä etenee. He kuitenkin tiedostivat, että opettajalla tuo kokonaiskäsitelmä on, vaikka lukujärjestys ei ole niin ainekeskeinen.

5.2 Kodin ja koulun yhteistyö ja luottamus

Opettajan rooli on ensiarvoisen tärkeä. Aiemmin opettaja oli enemmän pelkkä opettaja. Haastateltavat kertovat pitkiä esimerkkejä entisaikojen opettajista, jotka arvostivat hiljaa olemista ja tunnollisuutta yli muiden ominaisuuksien. Nykyään oppilas kohdataan yksilöllisesti ja opettaja koetaan kasvattajana ja opettajana. Opettajan roolin katsotaan muodostuvan kodin ja koulun yhteistyön kautta eikä pelkästään opettajan itsensä määrittämänä silloin, kun puhutaan kasvatuskumppanuudesta ja yhteiskasvattamisesta. Ehdottomasti tärkeimpänä asiana nähdään luottamus kodin ja koulun välillä, ja nimenomaan kodin ja opettajan välillä niin, että kodissa voidaan luottaa opettajan näkemyksiin kasvatuksellisissa asioissa, silloinkin kun itse voidaan olla eri mieltä. Luottamukselle on suotuisat olosuhteet, kun osapuolet luottavat toistensa arvoihin ja uskottavuuteen, on halu ymmärtää ja lisäksi on myönteisiä asenteita ja tunteita toisiaan kohtaan. (Pentikäinen, Luottamus 2014, s.17).

H4: ” Jos o luottamus, niin yhteistyö toimii”.

H1: ” Mulle on ollut tosi tärkeää se, että voi luottaa, kun xxxx on erityisoppilas ja ruokailuun liittyy se yks juttu, missä opettaja sanoi, että on nyt päättänyt, että toimitaa näin. Ja mä ite olisin tehnyt toisin. Mut niin se meni”. Haastateltava viittaa siihen, että oli tyytyväinen opettajan ratkaisuun, vaikka olisi itse tehnyt toisin ja tämä lisäsi kokemusta opettajan ammattitaidosta.

Edellisessä esimerkissä siis luottamus oli jo saavutettu ja tämä kokemus vahvisti entisestään yhteistyön sujuvuutta. Kasvatus koulussa koetaan yhtä lailla kasvatukseksi, vastuu on toki

vanhemmilla, mutta koululla ja opettajalla on iso rooli. Onnistumisen kehä on jatkuva, kun kokemukset luottamuksen suhteen ovat hyviä.

H1: ” xxxx(opettaja) on xxxx:lle (lapselle) iha kuningatar”.

H4: ” Sitä se kasvatus o, yhteistyötä kodin ja koulun välillä”.

Opettajan sitoutuminen oppilaaseen ja oppilaisiin opetuksen ja kasvatuksen kautta on pohjana luottamuksen synnylle. Haastateltavat näkevät eron omien lastensa opettajan ja opettajien välillä verrattuna muihin kouluihin ja myös koulun sisällä. Pentikäinen (2007, s. 75) määrittää luottamuksen olevan asennetta, päätöksiä ja tekoja paremman elämän puolesta. Yhteistyö, lupauksen pitäminen, avoin keskustelu ja kuunteleminen sekä muiden arvostus vahvistavat luottamusta ja sen edellytystä.

H2: ” Ja opettajien sitoutuminen tulee esille, pinterestii tulee kuvia ja muuta vapaa-ajallaki..., siis mitkä liittyy kouluu”.

H3:” Ero on todellaki muihi kouluhi”.

H1: ”Nii..., ja koulu sisälläki”.

Wilman käyttö välineenä koettiin hyväksi. Mikäli opettaja käyttää Wilmaa tiedotukseen ja harkiten, se toimii. Tärkeät asiat hoidetaan puhelimitse ja muu voidaan välittää Wilman kautta. Ja kaikkea ei katsota edes tarpeelliseksi informoida.

H4: ” Se o hianoo, et xxxx ei ilmottele mitää turhia. Jos o asiaa oikeesti, ni soitetaa. Muute voi ilmottaa”.

Wilma todetaan kuitenkin haastavaksi ja helposti ongelmia aiheuttavaksi, jos käyttöä ei hallita.

H3:” Joo, kyl mä ensi aina jänniti, et mitä o tapahtunu, ku näin, et xxx:lta oli tullut viesti. Mut nyt tiätää, et se toimii”.

5.3 Fyysinen ympäristö

Luokkahuone ja opetustilojen käyttö yleensä on hyvin erilaista, kuin ennen. Opettajien, mutta myös oppilasaineksen katsotaan olevan syinä muutokseen. Haastateltavat toteavat opettajien nuoren iän olevan ehkä rohkaiseva tekijä.

T: ”Onko oppilasaines sitten muuttunut?”

H3: ” No, on! Ennen istuttiin ja miellytettiin opettajaa”.

H4: ” Ja pelättiin, nii, ei se varmaa edes enää toiminut nii”.

H1: ” Nii, tarvitaa varmaan tällasii nuorii, rohkeit opettajii, jotka tekee ja uskaltaa tehdä”!

Istumisen tuomat ongelmat ja erilaiset oppijatyypit ja heidän vaatimuksensa vaikuttavat muutokseen, johon opettajien on vastattava. Terveysvaikutukset ovat olleet mediassa aktiivisesti esillä ja tietoisuus on kasvanut. Muutos luokkahuoneessa nähdään olevan seurausta sekä oppilasaineksesta että opettajista, jotka uskaltavat haastaa vanhan mallin.

H3: ” No, onhan se erilaista ihan kokonaa”.

H1: ” On jumppapalloi, jonka päällä istutaa ja yhteiset pöydät eikä pulpetteja”.

H4: ” Ja opettajatki ymmärtää, et kaikil lapsil ei vaa sovi samallaine tapa”.

H2: ” Nykyää annetaa oppilaille enemmä mahdollisuut olla oma ittes, kaikki ei vaa millää pysty olee paikoillaa koko aja”.

Haastateltavat toteavat fyysisen oppimisympäristön olevan virikkeellisempi ja myös vapaampi oppilaille.

Opettajien rohkeus kokeilla eri tapoja ja välineitä koettiin tärkeäksi. Eri laitteiden ja menetelmien käyttö, kuten tablettien käyttö opetuksessa tehokkaasti, tekee koulunkäynnin mielekkääksi ja vaikuttaa halukkuuteen tulla kouluun. Oppiaineiden yhdistely ja lukujärjestyksen joustavuus lisäävät oppimisen mielekkyyttä ja kokonaisvaltaista oppimista.

H4: ” Joo, käytetään eri menetelmiä ja välineitä, pädejä ja sillai oikeesti apuna”.

H1: ” Nii ja jos joku sopii paremmin niin muutetaan ja voidaan sit tehdä jotai muuta, päivät o jotenki iha erilaisii”.

6. Tutkimustulosten yhteenveto ja pohdinta

Tutkin 2. luokan oppilaiden vanhempien näkemyksiä ja mielipiteitä koulunpidosta. Tarkoituksena oli selvittää, mitkä teemat nousevat esille kuvaamaan vanhempien näkemystä koulussa tapahtuvista asioista ja miten nuo asiat näyttäytyvät vanhemmille. Tutkimuksen kohteena oli kaksikielisen opetuksen luokka koulussa, jossa on sekä suomenkielisen että englanninkielisen opetuksen luokkia. Luokalla on 17 oppilasta, joista kaksi on muualta kuin Suomesta.

Tutkimustuloksissa esiin nousee vanhempien kokemus englanninkielisessä opetuksessa olevien luokkien yhtenäisyydestä ja opettajien sitoutuminen opetus- ja kasvatustyöhön. Muuttuneet opettajuuden ja vanhemmuuden vaatimukset ympäröivän yhteiskunnan muutoksen vuoksi ja kasvatusvastuun jakamisen tarpeesta nousee esiin.

Kodin ja koulun yhteistyön katsotaan olevan onnistuneen kasvatuksen perusta. Tätä yhteistyötä voidaan pohjata pelkästään saavutetun luottamuksen kautta, jossa opettaja on ikään kuin onnistunut kannustensa hankinnassa. Koulu ei ole erillinen saareke yhteiskunnasta, joten tuo luottamus on liitettävissä hyvinkin kaikkeen ihmisten väliseen toimintaan. Kuitenkin koulumaailmassa kyse on aina ns omista lapsista, jolloin reagoitiherkkyys niin hyvään, kuin huonoonkin on suurempi.

Koulu muuttuu jatkuvasti yhteiskunnallisten muutosten mukana. Tutkimustulokset osoittavat, että tutkimuskohteena olleen 2. luokan vanhempien kokemukset ja käsitykset koulunpidosta tällä luokalla noudattavat hyvin pitkälle opetussuunnitelman perusteita.

Vanhemmat näkevät opettajan ja opettajien toimivan ennakkoluulottomasti, sitoutuen ja kokevat olevansa etuoikeutettuja saadessaan koettua opetusta ja kasvatusta. Opettajat koetaan kasvatuskumppaneiksi. Opettajat nähdään myös kokeilevina ja muutoshalukkaina ja siksi edistyksellisinä.

”Opetushenkilöstöllä on aina myös yhteiskuntaa uudistava, proaktiivinen tehtävä” (Kari, Heikkinen 2001, 44-46). Vanhempien kokemusten ja näkemysten mukaan tuota tehtävää toteutetaan heidän lastensa opetuksessa.

Kokonaisuudessaan haastateltavilla oli hyvin positiivinen näkemys ja tunne suoranaisestä etuoikeudesta koulunkäynnin suhteen. Ottaen huomioon vanhempien analyyttisen ja paneutuvan otteen aiheeseen jäi itselleni olo, että kriittisyys mahdollisiin havaittuihin ongelmiin olisi kuitenkin tuotu esille, mikäli niitä esiintyisi. Ryhmähaastattelun luonteesta johtuen, ryhmästä olisi löytynyt voimaa tuoda negatiivisetkin asiat ja kokemukset näkyville. Opettajan rooli ja yhteistyön merkitys näyttäytyy jokaisen teeman ympärillä ja on vahvistamassa käsitystä vuorovaikutustaitojen merkityksestä. Opettaja kohtaa työssään oppilaiden lisäksi vanhemmat ja jotta kasvatustehtävä koettaisiin yhteiseksi ja sitä kautta lapsen etu toteutuisi, ovat nämä taidot onnistuneen kasvatus- ja opetustyön edellytys.

Jatkotutkimuksen, jolle tämän tutkimusaineiston on tarkoitus osittain perustua, tarkoitus on selvittää, kuinka paljon eroa on kaksikielisen ja suomenkielisen opetuksen luokkien välillä vanhempien näkemyksissä.

Lähteet

Ahonen S, Suomalaisen koulutuspolitiikan murros 1990-luvulla, artikkelisarja Opetus-,kasvatus- ja koulutusalojen säätiö

Alasuutari, M (2003), Kuka lasta kasvattaa? Vanhemmuuden ja yhteiskunnallisen kasvatuksen suhde vanhempien puheena 2. Painos, Alasuutari ja Gaudeamus kirja

Helsingin Sanomat 2013, <http://www.hs.fi/hyvinvointi/art-2000002637425.html> , viitattu 5.3.2016

Kari, J. & Heikkinen, H. 2001. Opettajaksi kasvaminen. (Eng. Growing as a teacher.) In: J. Kari, P. Moilanen & P. Räihä (Eds.) Opettajan taipaleelle. Jyväskylä: Jyväskylän yliopiston opettajankoulutuslaitos, 41-60.

Lehtolainen,R. (2007), Keltaista ja kimaltavaa. Kodin ja koulun yhteistyöstä, koulun ja kodin yhteyteen. Helsingin yliopiston Käyttäytymistieteellinen tiedekunta, Väitöskirja

Liikkuva koulu

(http://www.liikkuvakoulu.fi/materiaalit/liiallinen-istuminen-vaarallista?zfse_previewId) viitattu 5.3.2016

Lincoln & Cuba 1985 Naturalistic Inquiry, Newbury Park, CA:Sage Publications

Miles & Huberman 1984

Meriläinen Raija, (2008) toim. Suomalaisen koulutuspolitiikan murros 1990-luvulla. Artikkelisarja. Okka-säätiön vuosikirja 2008, 91 s.

Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1984). Qualitative Data Analysis: A Sourcebook of New Methods. California; SAGE publications Inc.

Opettaja-lehti 36 /2014

Pentikäinen M (2014), Luottamus. Otavan Kirjapaino Oy, Keuruu

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

http://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/opetussuunnitelmien_ja_tutkintojen_perusteet , viitattu 9.3.2016)

http://www.oph.fi/download/163777_perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf

viitattu 8.3.2016

Rantala, 2008

Siniharju R 2003, Väitös, Kodin ja koulun yhteistyö peruskoulun alaluokilla

Soininen Marjaana, Tieteellisen tutkimuksen perusteet, 1995. Turun Yliopisto. Suomen Vanhempainliiton julkaisu, Kodin ja koulun yhteistyö, 2011.
http://www.vanhempainliitto.fi/koti_ ja_koulu

Suomen Vanhempainliitto, Laatusuunnitelma kodin ja koulun yhteistyöhön

http://www.oph.fi/download/115274_laatusuunnitelma_kodin_ ja_koulun_yhteistyohon.pdf

Yle artikkeli

(<http://yle.fi/aihe/artikkeli/2013/05/29/kun-istumisesta-tuli-ongelma>), viitattu 6.3.2016